

Farmaceutische Spoedzorg

Definitie en bereikbaarheidsnorm

1. Definitie

Farmaceutische spoedzorg begint met een beroep van de patiënt of van een zorgverlener in een spoedsituatie en kan zich 24/7 voordoen. Er is sprake van een spoedsituatie als bij niet tijdig aanbod van farmaceutische zorg de patiënt (verdere) gezondheidsschade en / of (verhoogde) ziektelast ondervindt of verhoogd risico hierop heeft. In dat geval is het nodig om met spoed farmaceutische zorg binnen enkele uren (U3) tot een etmaal (U4) te aan te bieden.

2. Toelichting

2.1. Uitgangspunten

- a) Een patiënt moet in een spoedsituatie kunnen vertrouwen op een goede organisatie en beschikbaarheid van farmaceutische spoedzorg. Farmaceutische spoedzorg moet 24/7 beschikbaar zijn.
- b) De Nederlandse Triage Standaard (NTS) ondersteunt zorgprofessionals om de urgentie van de gevraagde spoedzorg te beoordelen.³ Hier gebruiken we deze indeling om het begrip tijdig (uitgangspunt 3) concreet te maken. In het geval van spoed met een zeer grote urgentie (U0 tot en met U2) zal de behandelend arts zelf medicatie toedienen als dat nodig is als onderdeel van de medische behandeling in acute situaties.¹ Het gaat bij farmaceutische spoedzorg in de praktijk om zorg die nodig is *binnen enkele uren (U3) of binnen een etmaal (U4)* om schade te voorkomen of omdat dit nodig is om humane redenen. De triage wordt verricht door de zorgverlener waar de vraag bij binnenkomt.
- c) De farmaceutische spoedzorg is zodanig georganiseerd dat deze *tijdig* - in het uiterste geval binnen enkele uren - *vanaf aanvang van de spoedsituatie geboden* kan worden. De spoedsituatie start in de praktijk vaak met een beroep op de arts. De apotheker heeft geen invloed op het proces voorafgaand aan het beroep dat op hem of haar wordt gedaan. De tijd die hiermee gemoeid is, is echter wel relevant om tijdig farmaceutische spoedzorg te kunnen leveren. Het is van belang dat dit wordt meegenomen in de organisatieafwegingen van de farmaceutische spoedzorg.² Net zoals het relevant is om de tijd van bezorging van farmaceutische producten mee te nemen. Wanneer de patiënt niet

¹ Voor huisartsen geldt hiervoor de NHG-behandelrichtlijn Geneesmiddelen en zuurstof in spoedeisende situaties. <https://richtlijnen.nhg.org/behandelrichtlijnen/geneesmiddelen-en-zuurstof-spoedeisende-situaties#volledige-tekst>

² Vergelijk: SDN- bereikbaarheidsnorm van farmaceutische zorg tijdens ANW-uren. <https://www.sdnweb.nl/sdn-nieuws-1/>

in staat is om naar de (dienstdoende)apotheek te reizen en dat ook niet lukt met ondersteuning vanuit zijn of haar omgeving, zorgt de apotheker dat de benodigde farmaceutische producten thuis geleverd worden. Ook hier geldt dat dit in het uiterste geval binnen enkele uren vanaf aanvang van de spoedsituatie gedaan wordt.

- d) Een farmaceutische zorgvraag kan een verzoek om terhandstelling van een farmaceutisch product of een advies zijn.³ In het geval van een verzoek om farmaceutisch product gaat het bij spoedzorg alleen om die producten die geleverd moeten worden als gevolg van een spoedvraag die *tijdig* beantwoord moet worden. Een verzoek om een farmaceutisch spoedadvies kan leiden tot een farmaceutisch consult of een verwijzing van de patiënt naar een andere zorgverlener. Dit verzoek komt direct van de patiënt of indirect via een andere zorgverlener. Dat betekent dat deze functie voor zowel patiënten als zorgverleners beschikbaar moet zijn, zodat de eventuele (farmaceutische) zorg die hieruit voortkomt tijdig geleverd kan worden.

2.2. Totstandkoming

De KNMP, heeft mede op verzoek van SDN, een opdracht uitgezet om tot een definitie van farmaceutische spoedzorg te komen. Als onderdeel van deze opdracht zijn openbaar apothekers, dienstapothekers, instellingsapothekers en apotheekhoudend huisartsen geïnterviewd (januari-maart 2024). De inzichten uit de interviews zijn aangevuld met de inzichten uit de door de KNMP en gesprekspartners aangedragen documenten en in een eerste versie schriftelijk voorgelegd aan alle interviewpartners. Een tweede versie van de definitie is vervolgens besproken op een sessie op 7 maart waarvoor alle gesprekspartners waren uitgenodigd. De definitie is 20 juni 2024 door het KNMP-bestuur vastgesteld.

³ KNMP-Richtlijn ter Handstellen (2018) noot 3. <https://www.knmp.nl/richtlijnen/ter-hand-stellen>